

Aktuellt om läkemedel vid användning

Lena Lundh, distriktssköterska, med. dr. FPU ledare

Akademiskt primärvårdscentrum

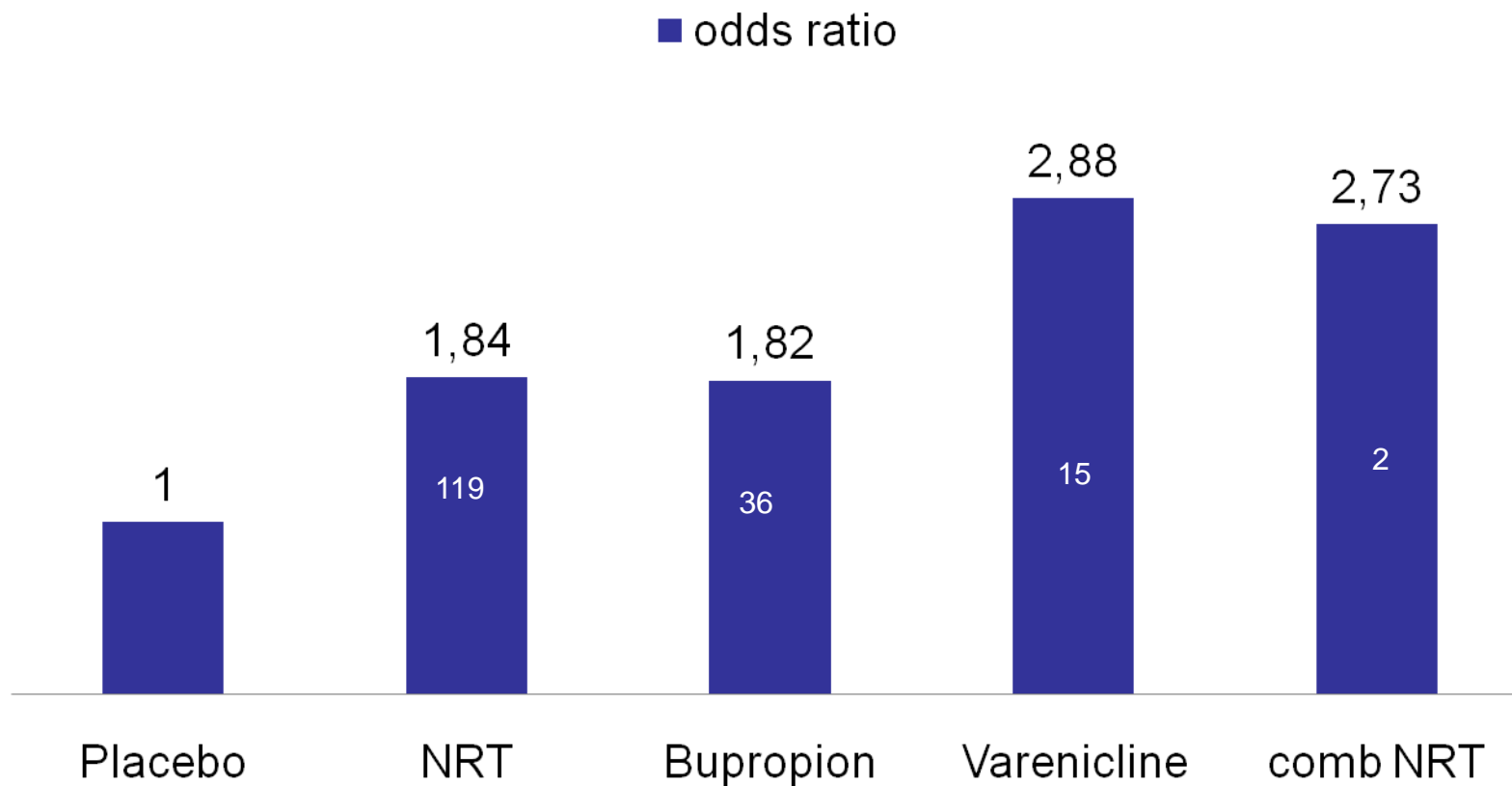
SJUKSKÖTERSKOR MOT TOBAK

Läkemedel godkända för rökavvänjning

- Nikotin läkemedel
  - Tuggummi, plåster, tabletter, spray, inhalator och pulver. **Förstahandsval**
- Bupropion. **Andrahandsval**
- Varenikline **Andrahandsval**

Effekt av läkemedelsbehandling

Vanliga biverkningar av nikotinläkemedel

- Hudreaktioner
- Magbesvär
- Irritation i mun hals

Cahill et al Cochrane database 2013

Vanliga biverkningar av Bupropion

- Insomningsproblem
- Illamående
- Muntorrhet

- Kontraindicerat vid risk för kramper

Cahill et al Cochrane database 2013

Vanliga biverkningar av Varenikline

- Illamående
- Sömnstörningar och förändrade drömmar
- Huvudvärk

Cahill et al Cochrane database 2013

EAGLES studien

Syfte att jämföra säkerhet och effekt av läkemedel för rökavvänjning mellan personer med eller utan psykiatriska diagnoser

Anthenelli RM et. al. Neuropsychiatric safety and efficacy of varenicline, bupropion, and nicotine patch in smokers with and without psychiatric disorders (EAGLES): a double-blind, randomised, placebo-controlled clinical trial. *Lancet*. 2016 Jun 18;387(10037):2507-20

Eagles studien

- RCT dubbelblind studie (behandling 12 v och uppföljning v 24)
- Jämförelse av varenicline, bupropion, nikotin plåster och placebo
- 16 länder nov 2011- jan 2015
- 8144 deltagare

Neuropsykiatriska biverkningar (minst en)

Icke psykiatriska diagnoser

Deltagare med händelse n/N, %			
Varenicline	Bupropion	NRT Patch (NiQuitin)	Placebo
13/990 1.3%	22/989 2.2%	25/1006 2.5%	24/999 2.4%

Biverkningar (AE) rapporterade ≥ 30 efter sista dos

Neuropsykiatriska biverkningar (minst en)

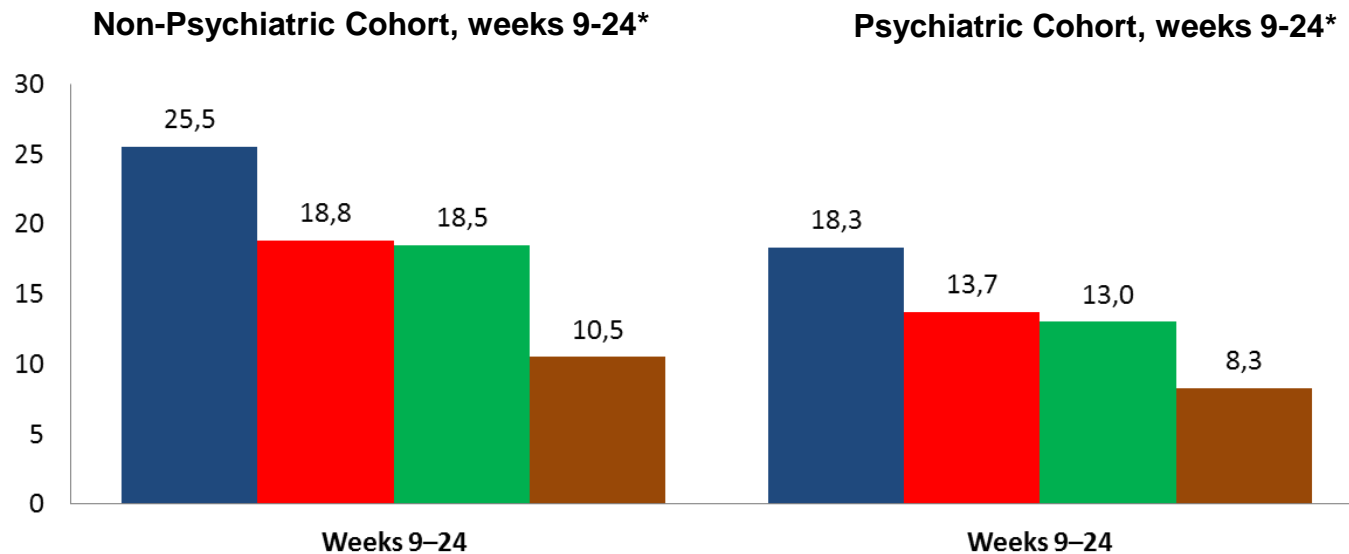
Psykiatriska diagnoser

(psykosor, affektiva sjukdomar, ångest syndrom, personlighetsstörningar)

Deltagare med händelse n/N, %			
Varenicline	Bupropion	NRT Patch (NiQuitin)	Placebo
67/1026 6.5%	68/1017 6.7%	53/1016 5.2%	50/1015 4.9%

Biverkningar (AE) rapporterade ≥ 30 efter sista dos

Rökstopp (EAGLES studien)

* $p < 0.0001$ för alla jämförelser

- Varenicline (n=1005)
- Bupropion (n=1001)
- NRT* (n=1013)
- Placebo (n=1009)

Sammanfattning

- Det finns effektiva läkemedel för rökavvänjning
- Varenikline, bupropion eller nikotinplåster är inte förenat med mer neuropsykiatriska biverkningar hos personer med eller utan psykiatrisk diagnos än placebo.

Bästa effekt

Kombination av kvalificerat rådgivande stöd och läkemedel

+

Stead LF & Lancaster T 2012. Combined pharmacotherapy and behavioural interventions for smoking cessation. The Cochrane Library

Läkemedel för rökavvänjning 2015-04-23, se närmare i FASS.

För snusavvänjning saknas ännu så länge tydlig evidens för att rekommendera läkemedel. Viss evidens finns för vareniklin och erfarenheten är att många har haft nytta av nikotinläkemedel för att lindra abstinensen.

Produkt	Dosering	Behandlings period	Vanliga biverkningar (övrigt se FASS)	Positivt	Negativt	Övrigt
Nikotinplåster 24 tim plåster 21, 14, 7 mg - 16 tim plåster 25, 15, 10 mg	Lågt beroende - start med 15/14/10 mg Högt beroende - start med 25/21/15 mg.	Individuellt, normalt 2-3 månader inklusive nertrappning.	Hudreaktioner, 24-tim-plåstret kan ge sömnstörningar/livliga drömmar.	Enkelt att använda. Jämn tillförsel av nikotin. 24-tim-plåstret ger hjalp med morgonrökstugget 16-tim plåstret lämplig till den som inte röker nattetid. Låg tillväjningsrisk.	Stillar inte det orala behovet.	Placera plåstret på ett nytt ställe varje dag.
Nikotin-tuggummi 1,5 mg, 2 mg 3 mg och 4 mg	Lågt beroende - 1,5 eller 2 mg Högt beroende - 3 mg eller 4 mg 8-12 tuggummin/dygn.	Individuellt, minst 3 månader därefter gradvis nedtrappning. Max 12 månader.	Irritation i mun och hals, hicka, magsbesvär vid fel tuggteknik.	Enkelt att korrigera dosen. Ger snabb lindring i svåra situationer. Minskar hungersug, kan förebygga småätande. Utan vanligt socker.	Svår tuggteknik. Omhet i käkleder, kan fastna i tänderna. Beroende kan inträffa men i mindre grad.	Viktigt med rätt tuggteknik; skall tuggas långsamt med pauser i tuggandet.
Nikotin-sublingual-tablett 2 mg	Lågt beroende 2 mg Högt beroende 2x2 mg 8-12 tabletter/dygn	Individuellt, minst 2-3 månader därefter gradvis nedtrappning Max 6 månader	Irritation i mun och hals.	Ger snabb lindring i svåra situationer. Diskret. Enkel att använda. Få biverkningar. Minskar hungersug. Utan vanligt socker	Svavid tablett ger sämre effekt.	
Nikotin-sugtablett 1, 2 och 4 mg	Lågt beroende 1/2 mg Högt beroende 2/4 mg 8-12 tabletter/dygn	Individuellt, minst 3 månader därefter gradvis nedtrappning. Max 6 månader.	Irritation i mun och hals, hicka.	Ger snabb lindring i svåra situationer. Enkel	Patienter med tendens till hälsbränna kan uppleva	Viktigt med rätt sug-
Nikotin-inhalator 10 mg/plugg	Laddas med nikotinpluggar 4-12 doser/dygn.	Individuellt, min: månader därefter nedtrappning Max: 6 månader.				
Nikotin-munhålespray 1 mg	1-2 sprayningar varje/ varannan timme mellan kinden och tänderna, skifta kind 8-12 sprayningar/dag.	Individuellt, minst 3 månader därefter nedtrappning. Max: 6 månader				

Läkemedel för rökavvänjning 2015-04-23, se närmare i FASS.

För snusavvänjning saknas ännu så länge tydlig evidens för att rekommendera läkemedel. Viss evidens finns för vareniklin och erfarenheten är att många har haft nytta av nikotinläkemedel för att lindra abstinensen.

Munhålepulver 2 mg, 4 mg	1 påse varannan timme läggs under överläppen i ca 30 minuter: Flytta runt påsen med tungan 8-12 påsar/dag	Individuellt, normalt 3 månader därefter nedtrappning.	Irritation i mun och hals under de första veckorna.			Preparatet är nytt och få erfarenheter finns ännu.
Vareniklin (Champix) 0,5 mg och 1 mg.	Behandling påbörjas då patienten röker. Rökstopp planeras 1-2 veckor efter påbörjad Champix behandling. Rekommenderad dos är 1 mg x 2 efter 1 veckas titrering. Titrering: Dag 1-3: 0,5 mg x 1 Dag 4-7: 0,5 mg x 2 Dag 8-behandlingslut: 1 mg x 2.	12 veckor. En extra 12 veckors-behandling med 1 mg x 2 kan övervägas.	Illamående, sömnstörning och förändrade drömmar. Det finns även rapporter om depression, självmord och akuta hjärt-kärlhändelser.	Minskar lusten att röka. Bör tas tillsammans med mat Påverkar inte cytokrom P450. Inga kända interaktioner med andra läkemedel. <i>Viss evidens finns för att läkemedlet kan användas vid snusavvänjning.</i>	Biverkan illamående. Behandlingen ska avbrytas om agitation, nedstämdhet eller förändring av patientens beteende av betydelse observeras (se FASS). Uppföljning viktigt Har ett biverknings-spektrum som man ska ha i åtanke om man förskriver det till psykiskt sköra personer (se FASS).	Receptbelagt Andrahandsmedel . Ingår i högkostnads-skyddet om det ges tillsammans med motiverande stöd.
Bupropion (Zyban, Bupropion Paranova) 150 mg.	Behandling påbörjas då patienten röker, rökstopp planeras inom 2:a beh. veckan. 150 mg 1x1 i 6 dagar. From dag 7 150 mg x 2 (ej över 300 mg/dygn) 8 timmar mellan doserna.	7-9 veckor.	Insomningsproblem, illamående och muntorrhet. Det finns även rapporter om kramper.	Minskar lusten att röka. Om full dos ger biverkan kan enbart morgondos ge tillräcklig behandlingseffekt.	För att minska sömnpromblem ta inte kvällsdosen för sent. Uppföljning viktigt Har ett biverknings-spektrum som man ska ha i åtanke om man förskriver det till psykiskt sköra personer (se FASS).	Receptbelagt Andrahandsmedel . Ingår i högkostnads-skyddet om det ges tillsammans med motiverande stöd.

Sammanställt av Lena Lundh, distriktssköterska, med.dr, Akademiskt primärvårdscentrum, Stockholm, Sjuksköterskor mot Tobak och Barbro Holm Ivarsson, leg. psykolog, Psykologer mot Tobak.